

toder, at vel de fleste skal måtte indrømme, at opsynet med en husholdning i virkeligheden kun behøver at tage en meget ringe del af et menneskes tid. Også fru Stampe indrømmer, at der herfra ingen videre vanskeligheder kommer. De virkelige Vanskeligheder kommer fra børnene, ikke deres legemlige røgt og pleie, thi det går ind under husholdningsarbeidet, men deres opdragelse, som fru Stampe mener kun kan udføres fuldt tilfredsstillende af moderen.

Selv om nu dette virkelig var tilfældet, tror jeg, det bare beror på en „idealistisk“ misforståelse, uden bund i virkeligheden, når fru Stampe siger, at dette opdragerarbejde skulde optage al moderens tid og al hendes tanke. Mens børnene er små, er den væsentligste del af opdragelsen fysisk, og denne kan uden vanskelighed og uden tidsspilde regleres af moderen og udføres af andre. Det er jo også det, som faktisk sker inden de i økonomisk henseende bedre stillede klasser. Senere kommer skolen og overtager den del af opdragelsen, der består i kundskabsmeddelelse, og det er denne del, som tager mest tid. Hvis en moder skulde opdrage sine børn helt og holdent, således som f. ex. James Mill opdrog sin søn Stuart Mill, da kunde man kanske tale om, at dette kunde optage al hendes tid og tanke, skønt man med det samme eksempel for øie også kunde lære, at det lod sig gøre på samme tid at være sin søns lærer og opdrager og en stor videnskabsmand og forfatter. Faktisk griber nu mødrene aldrig sit opdragerarbejde an på denne måde; faktisk er børnene den halve dag på skolen og største parten af den anden halve dag optaget, dels med sine lekser, dels med leg og moro borte fra moderens øjne, ude i fri luft eller i barnekammeret. Faktisk ser man også, at når en hustru af overklassen ikke har et altfor stort antal børn, samt har råd til at holde sig husjomfru og tjenere, så optager børneopdragelsen slet ikke hendes tid i højere grad, end at hun meget let kan få tid til snart sagt alt, hvad hun vil — nogle bruger denne tid til selskabelighed og romanlæsning, andre bruger den til fornuftigt arbejde. Den eneste tid jeg ved, da moderen virkelig er nødvendig for sine børn, det er, mens hun ammer dem. Derfor skulde jeg ogsaa gerne se, at de mødre, der er så lykkelige at kunne tjene sine børn på den måde, kunde tage ferier fra ialfald en del af sit udenomsarbejde i de år, de er optagne med amning. Mange vil uden vanskelighed kunne gøre dette; de, som ikke kan, får jo se at greie sig så godt, det lader sig gøre. At det virkelig lader sig gøre, uden at børnene derfor blir syge og dårlige, det kan jeg bevidne fra min personlige erfaringskreds.

Men det kan også være et spørgsmål, om det er rigtigt dette axiom om mødrenes selvforståelige dygtighed som børneopdragere. Har fru Stampe aldrig set usikkelige, uopdragne børn? Jeg har som lærerinde havt anledning til at se mange